

Motion till riksdagen 2023/24:2420

av **Camilla Brodin (KD)**

Statens statistikansvar på alkoholområdet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samla ansvaret för all statistik på alkoholområdet på en statlig myndighet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Missbruk av alkohol orsakar höga kostnader för samhället. För att politiska beslut kring alkoholpolitiken ska vara så genomtänkta och evidensbaserade som möjligt är det viktigt med tillgänglig och tillförlitlig statistik.

Under våren 2021, i samband med framtagandet av den nya ANDTS-strategin, slöts en ny överenskommelse mellan staten och CAN, Centrum för alkohol- och narkotikaupplysning, om att CAN ska fortsätta tillhandahålla statistik för bland annat det alkoholpolitiska området. Framförallt ska CAN fortsätta med monitormätningarna över alkoholkonsumtion och andra relevanta mätningar. Den del av monitormätningarna som rör alkohol ska finansieras av Systembolaget.

I Folkhälsomyndighetens uppdrag finns en mycket allmänt hållen formulering om att de ska framställa statistik inom folkhälsoområdet. Mycket av den statistik som finns tillgänglig på Folkhälsomyndighetens hemsida är statistik som tagits fram från Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning och Systembolaget. Den myndighet som ansvarar för officiell statistik och annan statlig statistik, SCB, tillhandahåller knappt någon statistik överhuvudtaget rörande alkoholförsäljning och alkoholkonsumtion.

Den statistik Systembolaget tillhandahåller är begränsad och det är upp till bolaget själva att avgöra vilken statistik de ska offentliggöra. Bland annat redovisar Systembolaget sedan 2015 inte statistik över försäljningen uppdelat på kommunnivå vilket försvårar den politiska insynen i gränshandelns effekter.

En ESO-rapport från 2019 påpekade vikten av tillförlitlig och tillgänglig statistik för att det ska kunna fattas så effektiva och välgrundade beslut som möjligt. Rapporten

poängterade att det finns ett behov av ett samlat grepp om statistiken avseende konsumtionen inom bland annat alkoholområdet.

Det är otillfredsställande att det saknas ett tydligt myndighetsansvar för insamling av statistik som är avgörande för välgrundade politiska beslut.

Ett samlat statistikansvar skulle ge mer tillförlitlig och tillgänglig statistik vilket skulle ge beslutsfattare bättre möjlighet att fatta genomtänkta och välgrundade beslut rörande exempelvis alkoholpolitik, gränshandel, punktskatter och beroendevård. Mot bakgrund av det som anförts ovan bör en statlig myndighet få i uppdrag att samla all statistik rörande alkoholområdet. Förslagsvis skulle denna myndighet kunna vara SCB som har lång och bred erfarenhet av statistikinsamling eller Folkhälsomyndigheten, som redan idag har uppdrag kopplade till kunskapsspridning om folkhälsoområdet.

Avtalet mellan staten och CAN är upprättat att gälla 2021–2023. Således bör avtalet vara uppe för omförhandling i slutet av 2023 eller början av 2024. Därav bör regeringen ta tillfället att samla ansvaret för all statistik på alkoholområdet på en statlig myndighet.

Camilla Brodin (KD)